

“शान्तिनगर गाउँपालिकाको दाहित्व
सुशासन र समृद्धिको स्थायित्व”

शान्तिनगर गाउँपालिकाको

गाउँसभामा प्रस्तुत भएको आ.व.२०७९।०८० को नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तुतकर्ता

प्रमेद बस्नेत

शान्तिनगर गाउँपालिका

५ नं. प्रदेश,नेपाल

१०, असार २०७९

शान्तिनगर गाउँपालिकाको

प्रथम गाउँसभामा प्रस्तुत भएको आ.व. २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

आदरणीय सभासदज्यूहरू,

कोरोना भाइरसको दोस्रो भेरियन्टबाटको महामारीको त्रासदीपूर्ण अवस्थाको समाप्ती पश्चात भरखसरे सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट शान्तिनगर गाउँपालिका जनताको अधात माया र स्नेहबाट गाउँपालिकाको जिम्मेवार पदमा पठाएको हुँदा कोभिड महामारीको त्रासदीपूर्ण अवस्थाबाट गुज्नेको समाजका भएका तमाम समस्याहरू र जनताका दैनिक खालका आवश्यकताहरूको पहाडको सामु आज म आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम यस गरीमामय एघारौँ गाउँसभा समक्ष प्रस्तुत गरिरहँदा जनताको आर्थिक-सामाजिक जीवनस्तर उकास्न र मुलुकको समृद्धिको प्रश्नले अत्यन्त गंभीर भएको छु । यस चुनौतीपूर्ण घडीमा गाउँसभालाई सम्बोधन गरिरहँदा म संघीय शासन प्रणाली र समाजवाद उन्मुख लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य स्थापनाका लागि भएका आन्दोलन र संघर्षहरूमा बलिदान गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

कोभिड-१९ का कारण विश्वभर संकटक साथै हाम्रो गाउँपालिकामा पनि उल्लेख्य रूपमा जनधनको क्षति भएको छ । यस प्रकारको महामारीका कारण अब कसैले पनि जनधनको क्षती व्यहोर्नु नपरोस भन्ने कामना गर्दै महामारीके कारण ज्यान गुमाएका व्यक्तिहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

शान्तिनगर गाउँपालिकाको दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिका लागि गाउँसभा समक्ष नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा आफूलाई गौरवान्वित भएको अनुभूती गरेकोछु ।

लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थामा नागरिकहरूलाई विकासका सम्बाहक र मालिकका रूपमा लिदै उनीहरूका इच्छा, आकाङ्क्षा, आवश्यकता, प्राथमिकता, समस्या, अवसर, चुनौति र संभावनाको खोजि गरी जनताकै भूमिकालाई सर्वाधिक महत्व दिने गरीन्छ । जनतालाई स्थानीय शासन प्रकृत्यामा अधिकाधिक मात्रामा सरिक हुने अवसर जुटाई स्थानिय लोकतन्त्रको प्रवर्द्धनमा जोड दिने र सो मार्फत जनताले लोकतन्त्रको लाभ र विकासका प्रतिफल समेत प्राप्त गर्दछन भन्ने मान्यता र लोकतान्त्रिक अभ्यास, संस्कार र प्रयोग स्थानीय सरकारको माध्यमबाट मात्र सम्भव छ भन्ने मान्यतामा विश्वास राख्दै त्यसको गहन र महत्वपूर्ण जिम्मेवारी तथा अवसर हामीलाई प्राप्त भएको छ । स्थानीय तहको निर्वाचनबाट लोकतन्त्रको आधारशीलाको रूपमा रहेको स्थानीय तहलाई अधिकार सम्पन्न बनाई केन्द्रको अधिकार स्थानीय ठाउँमा प्रयोग गर्न पाउँदा हामीले गौरवको अनुभूति गरेका छौं । नेपालको संविधान, २०७२ ले सबै नागरीकहरूलाई समान अधिकार, समान अवसर प्रदान गरेको वर्तमान सन्दर्भमा हामी स्थानीय सरकार संविधानले परिकल्पना गरे अनुरूप सामाजिक न्याय र समाजवादको लक्ष्यमा पुग्न आर्थिक समृद्धिका गतिविधिमा केन्द्रित हुनुपर्ने चरणमा प्रवेश गरेका छौं । नेपालको संविधानको अनुसुची ८ ले दिएको स्थानीय तहको अधिकारलाई सदुपयोग गर्दै सामाजिक न्याय सहितको समृद्धि ल्याउन अविकास, गरीबी र पछ्यौटेपनका बिरुद्ध हाम्रो ध्यान केन्दीत छ ।

मैले यस आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरीरहँदा स्वच्छ, हराभरा, विकसित, समतामूलक र समृद्ध शान्तिनगरको भावी तस्वीरलाई मध्यनजर गरेकोछु । संविधान कार्यान्वयन अर्न्तगत स्थानीय सरकारको आधारशिला तयार गर्दै उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग र परिचालनको माध्यमबाट विकासको प्रतिफल सबै शान्तिनगरबासीले समान र न्यायोचित तरिकाबाट प्राप्त गर्ने गरी साधन स्रोत र अवसरको न्यायोचित वितरण गर्ने, दिगो विकासलाई ध्यानमा राखी पूर्वाधार निर्माण गर्ने र आम शान्तिनगरबासीको अपनत्व र स्वामित्व हुने गरी विकास आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्ने दिशामा यो नीति तथा कार्यक्रम केन्द्रित गरेको छु र सोही मार्गदर्शनबाट प्रेरित भई बजेट प्रस्तुत गरीनेछु ।

विकास र समृद्धिको यात्रामा अघि बढ्दै गरेको यस गाउँपालिकाको आधारभूत पूर्वाधार निर्माण र व्यवस्थित विकासका लागि थुप्रै श्रोत साधन, सबै तहबाट सहयोग, सल्लाह र समन्वयको आवश्यक पर्ने देखिन्छ । जसको पूर्ति यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको सीमित श्रोत र साधनको परिचालनबाट मात्रै सम्भव देखिदैन । यसै यथार्थलाई मनन गरी यस गाउँपालिकाले पनि विकास र सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय समानिकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान, विशेष अनुदान र राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम तथा अन्य निकायबाट प्राप्त हुने अनुदान र गाउँपालिकाको आफ्नो आन्तरिक श्रोत र साधन समेतलाई आधार मानी सहभागितामूलक योजना तर्जुमाका विभिन्न चरण पार गर्दै विकासका साभेदार, सहकारी क्षेत्र, निजि क्षेत्र, गैर सरकारी संस्था तथा अन्य शासकिय साभेदारहरु संगको तालमेल तथा एकीकृत र समन्वयात्मक प्रयासबाट अगाडि बढ्नुपर्ने देखिन्छ । यस शान्तिनगर गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को लागि नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, प्रचलित निर्देशिका र कार्यविधि तथा गाउँपालिकाको विकास सम्बन्धमा मन्त्रालयबाट प्राप्त नीतिगत मार्गदर्शन समेतलाई आधार बनाएको छ ।

अव म गाउँपालिकाको चालु आ.व.२०७८।०७९ मा गरिएका कार्यहरु,योजना तथा कार्यक्रमहरुको छोटो समिक्षा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१.भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ :

- यस शान्तिनगर गाउँपालिकाका धेरै जसो सडकहरु स्तरीय ग्राभेल भएका छन् । वडा नं ५ को वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्नको चरणमा छ । ३ र ४ वाहेक अन्य सबै वडा कार्यालयहरु आ आफ्नै भवनबाट संचालन भएका छन् ।
- गाउँपालिका स्तरीय गौरवका आयोजना अर्न्तगत गाउँपालिकाका ३ वटा मुख्य मुख्य सडकहरुलाई कालोपत्रे गर्ने कार्यको सुरुवात भएको छ ।
- विपन्न वर्गका व्यक्तिहरुलाई फुसको छानो हटाई निःशुल्क रुपमा जस्तापाता वा काठपातको लागि रकम उपलब्ध गराईएको छ ।
- प्रत्येक वडामा ठूला तथा साना सिचाईको लागि नहर तथा पक्की लाइनिङ निर्माण गरिएको छ ।
- बहुउद्देश्यीय सभाहल यसै आ.व.को अन्य सम्म सम्पन्न हुने अवस्थामा पुगेकोछ ।

२.कृषि तथा पशुपालन तर्फ:

२.१ कृषि तर्फ:

- अर्गानिक तथा बेमौसमि तरकारी प्रणालिको सुरुवात गरीएको छ ।
- कृषिको ब्यवसायिकरणका लागि मुल तथा उन्नत वीउ ,मल तथा प्रविधिको वितरणको ब्यवस्था मिलाइएको छ ।
- शान्तिनगर गा.पाको सबै वडाहरुमा ५० प्रतिशत अनुदानमा स्प्रेयर बितरण गरिएको छ ।
- तरकारी वालिमा आत्मनिर्भर बनाउनको लागि मागको आधारमा कृषिजन्य सामाग्री तथा हाइड्रीड तरकारीको वीउ ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरीएको छ ।
- संघिय सरकार बाट प्राप्त अनुदानबाट प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गत ३ वटा पुरानो पकेट निरन्तरता दिइएको र मकै वालिमा ३ वटा नयाँ पकेट क्षेत्र स्थापना गरिएको छ ।
- कृषकहरुलाई कृषि सम्बन्धि नविनतम प्रविधि हस्तान्तरण गर्न विभिन्न तालिम सञ्चालन गरीएको छ ।
- कृषकलाई कृषि पेशा प्रति आकर्षित गर्न कृषि विमालाई प्राथमिकता दिइ अगुवा कृषकहरुलाई तालिम दिइएको छ ।
- संघिय सरकार बाट प्राप्त बेमौसमि बर्षाका कारण धान वालिमा क्षति पुगेका १५७३ घरधुरी किसान हरूलाई राहात मापदण्ड बमोजिम राहात रकम उपलब्ध गराइएको छ ।

३.स्वास्थ्य क्षेत्र

- कोभिड १९ रोगको रोकथाम र व्यवस्थापनको लागि महामारी लक्षित गरि कार्यक्रम सन्चालन गरिएको साथै महकारी व्यवस्थापनको लागि धनौरी स्वास्थ्य चौकीमा १५ बेडको आईसोलेसन केन्द्र स्थापना गरिएको ।
- ओरेक नेपालको आयोजनामा मानसिक समस्या भएका मानिसहरुको लागि शान्तिनगर स्वास्थ्य चौकीमा पालिका स्तरिय मनोविमर्श सेवा सन्चालन गरिएको ।
- उज्यालो शान्तिनगर गाउपालिका अभियानको अन्तर्गत गाउपालिकामा रहेका मोतिबिन्दुका विरामीहरुको पहिचान गरि ९७ जनालाई निशुल्क सत्यक्रिया गरिएको ।
- शान्तिनगर गाउपालिकाको पोषण सुधारको लागि कुपोषण व्यवस्थापन साथै गर्भवति तथा सुत्केरीहरुको लागि पोषण सुधार कार्यक्रम सन्चालन गरिएको ।
- विरामीहरुको उपचारात्मक सेवालाई प्रभावकारी बनाई स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारका लागि पालिकाका ३ वटै स्वस्थ्य चौकिहरुमा ल्याव सेवा सन्चालन गरि गुणस्तर सुधार समेत गरिएको ।
- यस गाउपालिकामा मातृ मृत्यु र नवजात शिशु मृत्यु दरलाई कम गर्न सुत्केरीका लागि गाउपालिका भरी निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा तथा ६५ वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरुका लागि एम्बुलेन्स सेवामा २० प्रतिशत छुट दिईने कार्यक्रम सन्चालन गरिएको छ।
- पुर्ण संस्थागत सुत्केरीयुक्त गाउपालिकाको लागि ANC सेवामा आउने सबै गर्भवति महिलाहरु लाई PNC सेवा सम्म सेवामा ल्याउनका लागि Tracing प्रणालिलाई लागु गरिनुको साथै पालिका भित्र सुत्केरीहुने महिलाहरुको घरैमा गई नर्सिड कर्मचारीहरुद्वारा PNC सेवा प्रदान गर्ने कार्यक्रम सन्चालन गरिएको र ७० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरुको लागि उनिहरुको घरमै गएर स्वास्थ्यकर्मिहरुद्वारा उपचार सेवा प्रदान गर्ने कार्यक्रम सन्चालन गरिएको छ ।
- ६० वर्ष माथिका मधुमेह र रक्तचापका विरामीहरुलाई निःशुल्क औषधिहरु बितरण गरिएको ।
- पालिकामा रहेका एच.आई.भि संक्रमितहरुको लागि पोषण कार्यक्रम तथा ए.आर.टि सेवामा लिईरहेका संक्रमितहरुलाई वार्षिक यातायात खर्च प्रति ब्यक्ति रु १०,०००/०० उपलब्ध गराईएको ।

४.शिक्षातर्फ

- विद्यालय शिक्षाको जग पुर्वप्राथमिक तहमा अध्ययन गर्ने सबै बालबालिकाको सर्वाङ्गण विकासको लागि बाल कक्षाकोठा व्यवस्थापन गरिएको छ, जस अन्तर्गत सबै बालबिकास कक्षामा प्रविधीमुलक सिकाई सहजिकरणको लागि LED TV तथा अन्य आवश्यक शैक्षणिक सामग्री उपलब्ध गराइएको छ ।
- विधार्थीको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी स्वच्छ खानेपानिको अभाव हुन नदिन ६ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापनको लागि फिल्टर व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- प्रविधीमैत्री सिकाई संभव नहुने विद्यालयको सिकाईलाई निरन्तरता दिन अभिभावकको सहयोगमा सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न मुद्रण प्रकृतिका बैकल्पिक सामग्रीको विकास तथा छपाई गरी हरेक बालबालिकालाई उपलब्ध गराइएको छ ।
- विद्यालयको शैक्षिक सुचना प्रणालिलाई व्यवस्थित गराउन हरेक विद्यालयका IEMIS Focal Person लाई IEMIS सुदृढिकरण सम्बन्धि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरी क्षमता सफ्टवरलाई अभि बढि प्रभावकारी गराईएको छ ।
- शिक्षामा हरेक बालबालिकाको सहज पहुँच बृद्धि गर्न तथा सबै बालबालिकालाई शैक्षिक अवसर प्रदान गर्न जेहेन्दार, अपाङ्ग, दलित ,जनजाती तथा अति विपन्न बालबालिकालाई छात्रवृत्ती प्रदान गरिएको छ ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर उकास्न तथा सार्वजनिक शिक्षालाई व्यवस्थित गराउन सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १० मा अध्ययनरत बालबालिकालाई आवासिय सुविधा प्रदान गरिएको छ ।
- शैक्षिक शत्रुको अन्त्यमा हुने वार्षिक परिक्षालाई मर्यादित र व्यवस्थित गराउन कक्षा ४ देखि ९ कक्षा सम्मको वार्षिक परिक्षा गाउँपालिकाबाट मोनेटेरिड गरि सञ्चालन गर्ने कार्य गरिएको छ ।

- विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रममा आधारित रहेर सबै शैक्षिक सरोकारवालाहरूको उपस्थितिमा कक्षा १-५ को स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा गएको छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा दरबन्दी अभाव भई शिक्षणमा पर्ने समस्यालाई निराकरण गर्न निश्चित मापदण्डका आधारमा पालिकास्तरिय स्वयंसेवक अनुदान शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- प्रारम्भिक बाल शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको हाल कायम रहेको तलवमान स्थानिय तहको आफ्नै स्रोतबाट विनियोजन गरी वृद्धि गर्ने भन्ने नेपाल सरकारको नीति भएको सन्दर्भमा स्थानीय श्रोत साधन, क्षमता तथा अन्य तहको पारिश्रमिक लगायतका विषयलाई विचार गरी निश्चित मापदण्ड सहित थप तलवको व्यवस्थापन गरिएको छ। गाउँपालिका अनुदान पारिश्रमिक पाउने शिक्षक शिक्षिकाहरूको हकमा पनि सामान्य हेरफेर गरि तलव व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- आधारभुत तह कक्षा १-३ को नया पाठ्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा विभिन्न मोडेलमा आधारित तालिम सञ्चालन भएका छन् ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार तथा वजेट कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित गराउन विद्यालय र अन्य संघ सस्थाविच म्याचिङ फण्डमा आधारित शैक्षिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।
- हाल पहिलो चरणमा माद्यामिक तहमा अध्यापनरत गणित, अङ्ग्रेजी, विज्ञान शिक्षकलाई प्रविधिको विकास संग जोडि शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापलाई थप स्तरिकृत गराउन स्वयं शिक्षक तथा विद्यालयको ३०% लागत पर्ने गरी गाउँपालिकाबाट ७०% अनुदानमा ६ वटा माद्यामिक विद्यालयहरूलाई १८ वटा ल्यापटप सुविधा प्रदान गरिएको छ । अन्य आधारभुत विद्यालयहरूलाई कम्प्युटर, प्रोजेक्टर, टि.भि तथा पिरिन्टर्श उपलब्ध गराइएको छ ।

५. सामाजिक विकास तथा लक्षित वर्गतर्फ:

- जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गरिएको छ ।
- अपाङ्गता परिचयपत्र वितरणमा सहजता ल्याउन प्रत्येक तेस्रो महिनाको ५ गते शिविर संचालन गरी सेवा सुरु गरिएको ।
- विभिन्न विषयगत तथा समसामयिक तालिम तथा कार्यक्रमहरूको शुरुवात गरिएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वास्तविक लाभग्राहीको हातमा परोस र दुरुपयोग नहोस भनेर बैकिङ प्रणालीमा आवद्ध गरिएकोछ ।

६. विविध :

- कार्यसंचालनको लागि विभिन्न कानून, नियमावली र कार्यविधि निर्माण गरिएको छ
- मेलमिलापको माध्यमबाट भै भ्रगडाका निरुपन गर्ने गरिएको छ ।
- न्यायिक समितिको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि विविध कार्यहरू गरिएको छ ।
- कोरना माहामारी तथा रोकथामको लागि नेपाल सरकारको नीति अनुसार खोप कार्यक्रमहर संचालन गरिदै आएकोछ ।

सभासदज्युहरु:-

अव म आर्थिक बर्ष २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

क) भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ:

- देश समृद्धिको मुल मेरुदण्ड भौतिक पूर्वाधार हो । पूर्वाधारलाई दिगो, भरपर्दो, कम खर्चिलो र वैज्ञानिक बनाउन सके मात्र हामीले आशा गरेको लक्ष्य प्राप्ती गर्न सकिन्छ । यस आर्थिक वर्षमा शान्तिनगर गाउँपालिकाको तर्फबाट पूर्वाधार क्षेत्रको विकास गर्नका लागि **गुणस्तरीय भौतिक मूर्वाधार, गाउँपालिकाको विकासको मुल आधार** भन्ने नारालाई ध्यानमा राखी निम्नानुसारको नीति लिइनेछ ।

१ सडक र सिचाई:

- कृषि सडकहरूको स्तरोन्नति र विस्तार गर्नुका साथै गा.पा. भित्रका कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रहरूलाई गाउँपालिकाको मूल बजारमा सम्म जोड्नका लागि आवश्यक कृषि सडक सञ्जाल निर्माण तथा सुधारमा ध्यान दिइनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय सडकहरूको क्षेत्रआधिकार निर्धारण गरी सडक विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई अतिक्रमण गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै लगिनेछ ।
- प्रत्येक वडाका केन्द्रलाई टोल र गाउँहरूसँग जोडने सडकहरूको विस्तार र स्तरोन्नति गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका खेतीयोग्य जमिन तथा बाँझो जमिनमा आवश्यक सिञ्चाईको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाइने छ ।
- गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा केहीमा आँफै र प्रदेश सरकार सँगको सहयोगमा प्रत्येक वडामा एक एक वटा कालोपत्रे सडक निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२. खानेपानी, ऊर्जा र बैकल्पिक ऊर्जा :

- गाउँपालिका भित्रका ग्रामीण बस्तीमा शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था सँग समन्वय गरी थप कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं १,२ र ३ को दुर्गम बस्तीतिर अझै पनि विजुली बत्तिको सुविधा नपुगेकोले विद्युत प्राधिकरण कार्यालयसँग समन्वय गरी उक्त क्षेत्रमा विद्युतिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दिगो विकास लक्ष्य अनुसार **एक घर एक धारा शान्तिनगरको अभिभारा** नीति अन्तरगत वास योजनाले तय गरे अनुसार खानेपानी नपुगेका सबै घरधुरीमा आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पुऱ्याउने गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- खानेपानी लाईन विस्तार गर्न खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय सँग समन्वय गरिने छ ।
- आवश्यकता अनुसारका क्षेत्रमा बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गर्दै सेवा प्रवाहलाई सहज बनाइनेछ ।
- एक वडा एक जलाशय निर्माणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई थप स्थानहरूमा पनि संभावनाको आधारमा सिचाई ड्यामहरू निर्माणका कार्यक्रम ल्याइनेछन ।

३. जग्गा धनी पुर्जा, नापी, भू-उपयोग तथा बस्ति विकास:

- सुरक्षित बस्ति विकासको लागि भवन मापदण्ड लागु गरिसकिएको अवस्थामा त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ध्यान दिई यसबाट आन्तरिक राजश्वमा वृद्धिमा सघाउ पुऱ्यान पुग्नेछ ।
- अव्यवस्थित बसोवासी तथा अव्यवस्थित भूमिहीन सुकम्वासीहरूलाई भूमि आयोगको सहयोगमा संचालित कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई व्यवस्थित बनाउने नीति लिइनेछ ।

४. सार्वजनिक निजी साभेदारी:

- सार्वजनिक निजी साभेदारी कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- संघ, प्रदेश तथा अन्य संघ संस्थाको साभेदारीमा योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
- आपसी सम्बन्धका आधारमा अन्तर स्थानीय तह साभेदारी कार्यक्रमलाई विशेष महत्त्वकासाथ अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।

ख) कृषि तथा पशुपालन तर्फ :

१ कृषि तर्फ

- कृषिजन्य वस्तुको उत्पादकत्व बृद्धि गर्दै कृषिमा व्यवसायिकरणका माध्यमबाट स्वरोजगार सृजना गरिनेछ।
- न्यून आय भएका कृषकहरूलाई कृषिबाट जिविकोपार्जन तथा पारिवारिक पोषणमा सुधार गरिनेछ ।
- कृषिको विविधिकरण र बजारीकरणबाट गरिवी न्यूनिकरण गरी वेरोजगारी घटाउन सहयोग पुर्याइनेछ ।
- अर्गानिकवाली/वस्तुको उत्पादन बृद्धि गर्न रासायनिक तथा घातक/विषादिको प्रयोगमा कमी ल्याउन जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यावरण अनुकूल हुने किसिमका र उत्पादन एवं बजार सम्भाव्यताको आधारमा वाली वस्तु छनौट गरिनेछ र त्यस्ता कृषि व्यवसायीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- रैथाने प्रजातिका कृषिवालीको उचित संरक्षण र सम्वर्द्धन गरिनेछ ।
- युवा महिला दलित र सिमान्तकृतवर्गका कृषकलाई आकर्षण गर्न कृषिजन्यवस्तु उत्पादन लागतकम गर्ने, यान्त्रिकरण, सानासिचाई, प्याकेजिङ, ग्रेडिङ आदिमा अनुदान दिईनेछ ।
- उत्पादित वाली वस्तुको संकलन, भण्डारण र प्रशोधन प्रक्रियामा सुधारल्याई बजारीकरणमा जोडिदिइ समग्र मूल्यश्रृंखलाको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि लगायतका विषयमा तालिम प्रदानगरी कृषिपेशाबाट रोजगारीअभिवृद्धिको माध्यमका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- कृषकहरूको परम्परागत ज्ञान तथा सीपलाई कदर गर्दै कृषि पेशालाई मर्यादित तथा सम्मानजनक पेशामा रूपान्तरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कृषिको व्यावसायीकरण गर्दा भौगोलिक, जातीय, वर्गिय, तथा लैंगिक समावेसीकरण नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
- सिंचाई व्यवस्थाका लागि पानीका मुहानहरूको उचित संरक्षण एवम् आकाशे पानीको व्यवस्थापन तर्फ जोड दिइनेछ ।
- रैथानेवाली पशुको पहिचान, संरक्षण र सवर्द्धनका लागि स्थान विशेषपकेट क्षेत्र निर्धारण गरी ती वालीवस्तुको वीउ उत्पादन संरक्षण, तथा बजारिकरण गरिनेछ ।
- उच्च-मूल्यप्राप्तहुने कृषिवालीवस्तुको क्षेत्र पहिचान गरी एक समूह/सहकारी, एक वाली वस्तुउत्पादनमा जोडिदिईनेछ ।
- खाद्य सुरक्षाको नाममा रैथाने वाली वस्तु उत्पादनलाई निरुत्साहित गर्ने किसिमका कार्यक्रम लाई निरुत्साहित गरिनेछ।
- कृषिमा आधारित उद्योग स्थापनामा निजि क्षेत्र एवं ठूला स्तरसक्षम सहकारीलाई सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- वडा न १ र ३ को माथिल्ले भेगलाई टिमुर पकेट क्षेत्र तोकी टिमुरको विकास र प्रशोधन गर्ने नीति लिइनेछ ।

२. पशुपालन तर्फ

- पशुस्वास्थ्य विकाशको लागी यस गाउँपालीकामा रहेका पशुपन्छीको ओसार पसार हुने, रोग प्रकोपको सम्भावना भएका मुख्य सडक तथा आसपासका क्षेत्रमा निःशुल्क रूपमा पी.पी.आर, भ्यागुते, चरचरे, खोरेत स्वाइनफिवर खोपको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पशुपालनलाई उत्पादनमुखी बनाउन नश्लसुधार कार्यक्रम गाइभैसी, बाखामा सबै क्षेत्रमा सुरुवात गरिनेछ ।
- पशुपालनलाई व्यावसायिकरणमा प्रोत्साहन गर्न नेपाल सरकार/स्थानिय तहबाट दिने अनुदानमा स्थानीय तहमा उद्योगमा दर्ता भएकालाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- पशु विमा कार्यक्रमलाई अनिवार्य रूपमा लागु गर्न सबै पशुपन्छी फार्महरूलाई प्रेरित गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन, सार्वजनिक जग्गा, सडक दाँयाबाँया पोषण युक्त डालेघाँस, बर्षे, बहुवर्षिय भुईँघाँस तथा हेजेरो विकास गरिनेछ ।
- पशुसेवा प्रसारलाई कृषक माझ प्रभावकारी रूपमा अगाडी वढाउन नियमित पशुपन्छी पालन तालीम, मत्स्य विकास तालिम प्रत्येक वडामा सचालन गरिनेछ ।
- सबै ग्रामिण स्तरका कृषकहरूलाई पशुस्वास्थ्यको पहुँचमा पुर्‍याउन सबै वडामा निःशुल्क पशुसेवा शिवीर संचालन गरिनेछ ।
- जुनोसीस रोगबारे स्कूल शिक्षा कार्यक्रमलाई शिक्षा शाखाको समन्वयमा सबै स्कूलहरूमा सचालन गरिनेछ ।
- नस्ल सुधारको कामलाई सबै ठाउँमा प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।

ग) स्वास्थ्य तर्फ :

- पालिका स्तरमा १५ सैयाको अस्पताल निर्माण गरि सन्चालनमा ल्याइनेछ ।
- पोषण सुधार कार्यक्रम अर्न्तगत पालिकामा रहेका सबै कडा कुपोषित बालबालिकाहरूलाई पालिकामा रहेका ३ वटा स्वास्थ्य चौकीहरू बाघमारे, धनौरी र शान्तिनगर स्वास्थ्य चौकीमा OTC केन्द्र स्थापना गरि उपचार गर्ने साथै पालिकामा रहेका सबै (८ वटै) स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट मध्यम कुपोषण भएका बालबालिकाहरूलाई सर्वोत्तम पिठो बितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिएको छ ।
- दिगो विकास लक्ष प्राप्तीको लागि प्रोटोकल अनुसार गर्भजाँच गराउने महिलाहरूको लागि पोषण बितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- दिगो विकास लक्ष प्राप्तीको लागि सुत्केरी तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम अर्न्तगत नर्सिङ कर्मचारी द्वारा सुत्केरी महिलाको घरभेट कार्यक्रम सन्चालन ल्याइनेछ ।
- संस्थागत सुत्केरी प्रोत्साहनका लागि स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलाहरूलाई प्रोत्साहन रकम बितरण कार्यक्रम सन्चालन निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुत्केरीहरूका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा सन्चालन गरिएको र जेष्ठ नागरिक (६५ वर्ष माथि) का लागि एम्बुलेन्स सेवामा २० प्रतिशत छुट दिने कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सन्चालन गरिनेछ ।
- पालिका अर्न्तगतका सबै स्वास्थ्य चौकिमा अनुसन्धानमा आधारित उपचार पद्धतिका लागि ल्याब सेवा विस्तार तथा सन्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विध्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमको लागि नमुना कार्यक्रम अर्न्तगत ३ वटा माध्यामिक विध्यालयमा विध्यालय नर्स कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- शान्तिनगर गाउँपालिका उज्यालो अभियान कार्यक्रम अर्न्तगत निःशुल्क मोतिबिन्दु तथा विध्यालयमा अध्ययनरत विध्यार्थिहरूको निःशुल्क आँखाजाँच शिविर सन्चालन गरिनेछ ।
- शान्तिनगर गाउँपालिकामा आयुर्वेद सेवाविस्तार तथा गुणस्तर सुधारको लागि आयुर्वेद शिक्षा तथा आयुर्वेद आरोग्य केन्द्र सन्चालन गरिनेछ ।

- महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवकाहरुको कार्यलाई प्रोत्सहान गर्न मासिक तथा वार्षिक यातायात खर्च व्यवस्थापन गरिएको छ ।

घ) शिक्षातर्फ:

- हरेक विद्यालयको शैक्षिक क्रियाकलापलाई समेटेर डिजिटल शैक्षिक प्रोफाइल तयार गरिनेछ।
- हरेक विद्यालयमा E- Attendance प्रणाली जडान गरि विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । ईमान्दारिता र जवाफदेहिता लाई कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनको आधार स्तम्भको रुपमा अगाडि बढाइनेछ।
- शान्तिनगर गाउँपालिकाको शैक्षिक समस्या पहिचान तथा समस्या समाधानको लागि एउटा समिति बनाई शैक्षिक संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ। सोही समितिको प्रतिवेदन अनुसार विभिन्न शैक्षिक क्रियाकलाप तय गरिनेछ।
- गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने दिगो विकास लक्ष्य अनुसार सुचना प्रविधीको पहुँच बृद्धि गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न हरेक विद्यालयलाई प्रविधिमैत्री विद्यालय हब को रुपमा विकास गरिनेछ।
- विद्यालयको लेखाप्रणालीलाई पारदर्शी, सेस्तामा आधारित, आर्थिक स्थिति स्पष्ट देखिने, मितव्ययी, सरलकृत र एकरूपता देखिने किसिमको बनाउन हरेक लेखा हेर्ने कर्मचारी र प्रधानाध्यापकलाई लेखा सम्बन्धीको तालिम प्रदान गरिनेछ।
- प्रधानाध्यापकको कार्यसम्पादनलाई सुदृढ गर्न कार्यसम्पादन सुधार तथा प्रशासनिक नेतृत्व विकास सम्बन्धि तालिम दिइनेछ।
- विद्यालय शिक्षाको जग पुर्वप्राथमिक तहमा अध्ययन गर्ने सबै बालबालिकाको सर्वाङ्गण विकासको लागी बाल कक्षाकोठा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । विधार्थीको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी स्वच्छ, खानेपानीको अभाव हुन नदिन सबै विद्यालयमा स्वच्छ, खानेपानीको व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिइ सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रविधिमैत्री सिकाई संभव नहुने विद्यालयको सिकाईलाई निरन्तरता दिन अभिभावकको सहयोगमा सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न मुद्रण प्रकृतिका बैकल्पिक सामग्रीको विकास तथा छुपाई गरी हरेक बालबालिकालाई उपलब्ध गराइएको छ।
- विद्यालय शिक्षाको डिजिटल डाटावेश तयारी साथै शैक्षिक बुलेटिन, शैक्षिक कार्यपत्रो, शैक्षिक प्रोफाइल निर्माण गरी शैक्षिक सुचना आदान प्रदानमा सहजिकरण गरिनेछ। विद्यालयको शैक्षिक सुचना प्रणालिलाई व्यवस्थित गराउन हरेक विद्यालयका IEMIS Focal Person लाई IEMIS सुदृढिकरण सम्बन्धि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरी क्षमक सफ्टवेयरलाई अभि बढि प्रभावकारी गराईनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न तथा हरेक व्यक्तिलाई सामुदायिक विद्यालय प्रति अपनत्व कायम गराउन सबै सामुदायिक विद्यालयमा आमा समुह, बालकलव र पुर्व शिक्षक तथा विधार्थी समाज गठन गर्ने कार्यक्रम चलाईनेछ, सो को लागी वडा शिक्षा समिति, शिक्षक अभिभावक संघ तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय गराईनेछ।
- शिक्षामा हरेक बालबालिकाको सहज पहुँच बृद्धि गर्न तथा सबै बालबालिकालाई शैक्षिक अवसर प्रदान गर्न जेहेन्दार, अपाङ्ग, दलित, जनजाती तथा अति विपन्न बालबालिकालाई छात्रवृत्ती प्रदान गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ। विद्यालयमा पढ्न पाउने हरेक बालबालिकाको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न बालमैत्री शिक्षाको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर उकास्न तथा सार्वजनिक शिक्षालाई व्यवस्थित गराउन सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १० मा अध्ययनरत बालबालिकालाई आवासिय सुविधा प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शैक्षिक शत्रको अन्त्यमा हुने वार्षिक परिक्षालाई मर्यादित र व्यवस्थित गराउन कक्षा ४ देखि ९ कक्षा सम्मको वार्षिक परिक्षालाई गाउँपालिकाबाट मोनेटेरिङ गरि सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- शैक्षिक अनुसन्धान मार्फत सार्वजनिक शिक्षाको गुणस्तर बृद्धि गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई हरेक शिक्षकलाई अनुसन्धानात्मक प्रकृतिको शिक्षण विधी अवलम्बन गरी शिक्षण गर्न पेसागत विकास संग सम्बन्धीत शैक्षिक

सहयोग कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइनेछ। साथै सो को लागी उत्कृष्ट सिकाई उपलब्धी हाँसिल गर्ने तथा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई कार्यक्षमतामा आधारित प्रोत्साहन कार्यक्रम मार्फत पुरस्कृत गरी गुणस्तरिय शिक्षा अभिवृद्धि गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ।

- विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रममा आधारित रहेर सबै शैक्षिक सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा कक्षा ६-८ को स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र दक्ष प्राविधिक जनशक्ती उत्पादनको लागी सिभिल इञ्जिनियरिङ, भेटेनरी जस्ता प्राविधिक विषयको पढाइलाई अगाडी बढाउन संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- यस शान्तिनगर गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयमा दरबन्दी अभाव भई शिक्षणमा पर्ने समस्यालाई निराकरण गर्न निश्चित मापदण्डका आधारमा पालिकास्तरिय स्वयंसेवक अनुदान शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार तथा बजेट कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित गराउन विद्यालय र अन्य संघ सस्थाविच म्याचिङ फण्डमा आधारित शैक्षिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- बालबालिकाको शैक्षिक विकासमा टेवा पुर्याउने उद्देश्यले विद्यार्थीमा रहेको अन्तर्निहित प्रतिभा पहिचान तथा प्रफुटन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, जसअन्तर्गत पालिकास्तरिय शैक्षिक मेला प्रदर्शनी तथा अन्य अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ। शिक्षकको कक्षा शिक्षणमा उल्लेखनिय सुधार ल्याउन शैक्षिक सामग्री निर्माण कार्यशाला आयोजना गरी शिक्षक स्वयंलाई क्षमतावान गराई सिकाई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदानका विविध कार्यक्रमहरुलाई सम्पूर्ण विद्यालयको पहुँचमा पुर्याई नतिजामा आधारित अनुगमन र मुल्याङ्कनको माध्यमबाट अभि व्यवस्थित गराईनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा ऐच्छिक विषयको रूपमा अङ्ग्रेजी विषयको पढाइलाई निरन्तरता प्रदान गर्न बाल कक्षा देखि ५ सम्म अङ्ग्रेजी विषय तथा ६-८ मा कम्प्युटर शिक्षा थप गरी पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापनको लागि विद्यालयलाई थप अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- हरेक वर्ष स्थानीय तह स्तरीय सिकाई उपलब्धि परिक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- युवा खेलकुद को संभावनालाई प्रफुटित गर्न खेलकुदका सामग्री उपलब्ध गराउने, अध्यक्षकप खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने, राष्ट्रपति रनिङ सिल्ड कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन थप बजेटको व्यवस्था गर्ने, स्थानीय ज्ञान सीप, कलाको संरक्षण गर्ने लगायतका खेलकुद विकास संग सम्बन्धित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- समयसापेक्ष शैक्षिक विकास लाई टेवा पुर्याउने उद्देश्यले विभिन्न मोड्युलमा आधारित शिक्षक पेसागत तथा अन्य प्रकारका तालिम प्रदान गरिनेछ । शिक्षक पेसागत सहयोग तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण सम्बन्धि कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

ड) योजना, अनुगमन तथा दिगो व्यवस्थापनतर्फ:

- टोल विकास संस्थाको गठन तथा दर्ता :
स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने श्रम, सीप, स्रोत, साधन र अवसरहरुलाई अधिकतम रूपमा परिचालन गर्न सामाजिक र आर्थिक विकास तथा स्थानीय स्तरमा सुशासन प्रवर्द्धन गर्न यस गा.पा भित्रका विभिन्न टोल ,वस्तीहरुमा टोल विकास संस्था गठन तथा दर्ता गरी स्थानीय वडा समितिको मातहतमा रहने तथा सहयोगिको भुमिका निभाउने गरी टोल विकास संस्था गठन गर्ने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- योजना संचालन गर्दा उपभोक्ता समिति,टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीलाई आयोजना तथा कार्यक्रमको उपभोक्ता समिति गठन,योजना सन्भौता,भुक्तानी प्रकृया,लेखा व्यवस्थापन, योजनाको रेखदेख,मर्मत सम्भारको बारेमा जानकारी दिनको लागि पालिकाबाट तालिम तथा अभिमुखीकरणको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- गाउँसभाबाट स्वीकृत भई रातो किताबमा प्रकासित भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुलाई संचालन गर्दा गर्दै हुने रकमान्तर र शिर्षकान्तर गर्ने परम्परालाई न्यून गर्दै लगिनेछ ।

- स्थानीय तह योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ (परिमार्जित २०७५) अनुसार योजनाको उपभोक्ता समिति गठन,सम्झौता,योजना जाचपास,फरफारक र भुक्तानी जेष्ठ मसान्त सम्मलाई अन्तिम समय तोकि कार्य गरिनेछ ।
- आयोजना छनौट गर्दा टुक्रे तथा स-साना योजनालाई निरुत्सायीत गरि ठुला तथा दीर्घकालिन योजनालाई छनौटमा प्राथमिकता दिईनेछ ।
- उपभोक्ता समितिले आयोजना संचालन गर्दा अनिवार्य रुपमा विकास निर्माण दिगोपना,पारदर्शिता कायम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकामा पालिका स्तरीय गौरवका योजना र हरेक वडाहरुमा स्तरमा पनि प्रतिफल दिने,गरीवी निवारण हुने खालका योजनाहरु छनौट गरि संचालन गरिनेछ ।
- नेपाल सरकार,प्रदेश सरकार तथा अन्य संघ,संस्थाबाट प्राप्त योजनालाई निर्धारित समयावधि भित्र सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

च) सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरण तर्फ:

- सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरण प्रणालीलाई अनलाइन प्रणालिमा व्यवस्थित गरिनेछ । सबै वडाका सचिवहरुलाई यस सम्बन्धि अभिमुखिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- शान्तिनगर गा.पा.को अनलाइन प्रणालीमा आधारित घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ . पुराना पंजिकरण अभिलेखलाई डिजिटलाइज गरि अध्यावधिक गरिनेछ ।
- MIS प्रणाली मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली व्यवस्थित गरी पुराना अभिलेखलाई राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पंजिकरण विभागको निर्देशन अनुसार डिजिटलाइजेशन तथा व्यवस्थित गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा वितरण प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाउन पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।

(छ) आन्तरिक आय तथा राजश्व परिचालनतर्फ:

- गा.पाको आन्तरिक स्रोत साधनको प्रभावकारी परिचालन गर्न प्रगतिशील कर प्रणालीको विकास, कर प्रशासनको क्षमता अभिवृद्धि, करका दायरा विस्तारमा जोड तथा राजश्व चुहावटलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाले असुल गर्नुपर्ने कर राजश्वलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन सबै वडा कार्यालयहरुमा जडान गरीएको सफ्टवेयर (software system) प्रणाली लाई व्यवस्थित गरी गाउँपालिकाको राजश्व शाखाबाट दैनिक अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- यस गा.पाबाट असुल गरिने विभिन्न कर तथा शुल्कहरुलाई गा.पाबाट प्रवाह गरिने सेवासंग एकिकृत तथा आवद्ध गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषि व्यवसाय तथा कृषिसंग सहकार्य गर्ने व्यक्ति,समुह तथा सहकारी समुहहरुको प्रवर्द्धनका लागि व्यक्ति, समुह र सहकारी सस्थाहरुको नविकरण शुल्कमा निश्चित प्रतिशत रकम छुट दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- व्यवसयिक करको संभावना हुदा हुदै पनि कर संकलन हुन नसकेको वर्तमान अवस्थामा उद्योग वाणिज्य संघसंगको समन्वय र साभेदारीमा व्यवसायी दर्ता तथा कर संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- घर नक्सापास गर्ने कार्यलाई कडाइ गर्दै लगिनेछ । घर नक्सापास गर्ने कार्यलाई गा.पाबाट उपलब्ध गराईने सेवा सुविधासंग आवद्ध गराउदै लगिने व्यवस्था गरीनेछ ।
- ढुङ्गा,गिट्टी,वालुवा, माटो,ग्राभेल आदि उत्खनन तथा निकासीका लागि क्षेत्र विस्तार गर्न आई ई ई (I.E.E) का लागि थपक्षेत्र पहिचान र म्याद सिद्धिन लागेका क्षेत्रको समेत गरि आवश्यकता अनुसारका क्षेत्रमा आईई गरिनेछ ।
- यस गा.पाभित्र विभिन्न नदिहरुबाट अवैध रुपमा हुने उत्खनन तथा ढुवानिलाई रोक्न र वातावरणलाई स्वच्छ बनाउन अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारि बनाइनेछ ।
- खोलाहरुमा आई.ई.ई.गर्दा समन्वयात्मक पाटोलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।

ज) खानेपानी, सरसफाई तथा वातावरण तर्फः

- विकास निर्माणका योजना तथा कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा वातावरणीय पक्षमा पर्ने प्रभावलाई ध्यानमा राखी कार्य गरिनेछ ।
- वातावरण संरक्षण तथा संवर्द्धनमा जोड दिदै वातावरण मैत्री योजना संचालन गरीने नीति लिइने छ ।
- सामुदायिक वनको संरक्षणमा समुदायलाई थप जिम्मेवार बनाउदै वन तथा वातावरण संरक्षण र सम्वर्द्धनमा जोड दिइने छ ।

झ) संस्थागत सुशासन तथा सेवा प्रवाहतर्फः

- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीहरुको उत्प्रेरणा बढाई मनोवन उच्च राख्न आवश्यक हुन्छ, त्यस कुरालाई गाउँपालिकाले ध्यानमा राख्दै कर्मचारीहरुको सेवा सुविधामा एकरूपता ल्याउन तथा आफ्नो क्षमता,राजश्व संकलनको अवस्था समेतलाई विचार गरी केही मात्रमा भए पनि पारिश्रमिकमा हेरफेर गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको सेवालार्ई चुस्त ,दुरुस्त, पारदर्सि ,जवाफदेहि तथा उत्तरदायि बनाउन संस्थागत क्षमता विकासमा ध्यान दिइनेछ ।
- पदाधिकारी/कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई तथा अनुगमन र मुल्याडकनलाई प्रभावकारी बनाइने नीति लिइने छ ।
- सुचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइने छ ।
- अनुभव आदान प्रदान,मनोरञ्जनको माध्यमबाट कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुको क्षमता विकासमा सघाउ पुऱ्याउन अन्तर स्थानीय तह भिजिटको कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

ञ) विपद् जोखिम न्यूनीकरणतर्फः

- विपद् व्यवस्थापनकार्यका लागि आवश्यक नीति,कानून,मापदण्ड तयार पारि कार्यन्वयन गरिने छ ।
- विपद् पूर्व तयारी तथा उद्धार,राहात सामाग्रीको पूर्व भण्डारण,वितरण र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा सार्वजनिक,नीजि,गैरसरकारी,सहकारी संघसंस्थाहरु र समुदाय बीच साभ्केदारी र सहकार्य प्रवद्धन गरिनेछ ।
- शान्तिनगर गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थायी कोष निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । गाउँपालिकाभिन्न हरेक संरचना निर्माण गर्दा विपद्, जोखिम न्यूनीकरणलाई विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोपको कारण कुनै बस्ति जोखिम परी बस्तियोग्य नभएको खण्डमा उपयुक्त स्थानमा एकिकृत बस्ति विकास देखि अन्य आवश्यक राहातको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।

ट)महिला,बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकतर्फः

- दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुर्याउन महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा,सामाजिक विभेद,शेषण,कृरीति,अन्धविश्वास हटाउन र न्युनिकरणका लागि गैर सरकारी क्षेत्र समेतको सहभागितामा जागरण र सचेतना अभियान संचालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएकाहरुका व्यक्तिहरुको कानूनी प्रदत्त अधिकार र सेवासुविधा प्रदान गराउन सहजिकरण गरिनेछ ।

- समाजको आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक सशक्तिकरण र नेतृत्व विकासको लागि कानुनी सचेतना, रोजगारी सिर्जना, उद्यमशिलता प्रवर्धन लगातक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ६० वर्ष पुगेका सबै ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका सबै व्यक्तिहरूलाई परिचय पत्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- संघ, प्रदेश र अन्य संस्थासंग समन्वय गरी महिलामैत्री नीति लिइनेछ ।

ठ) युवा तथा खेलकुदतर्फः

- युवाहरू विकास तथा सदमार्गको कार्यमा लाग्नु आजको आवश्यकता हो । त्यसको लागि गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन तथा खेलकुद कार्यक्रमको लागि विभिन्न खालका सहयोग प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शान्तिनगर गाउँपालिका भित्र खेलकुद विकासका निम्ति गा.पा.स्तरीय अध्यक्ष कप रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगितालाई थप व्यवस्थित बनाउँदै निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालय स्तरको खेलकुदको विकासको लागि राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितालाई संचालन गरिनेछ ।

ड) विविध :

- एक स्थानीय तह एक औद्योगिकग्राम स्थापना गर्ने नेपाल सरकारको नीति बमोजिम यस गाउँपालिकामा पनि एक औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृषि, वन तथा जडिबुटीमा आधारित उद्योगहरूको विकासका लागि आवश्यक प्राविधिक र आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । आन्तरिक उत्पादनको मेला प्रदर्शनी आयोजना गरी उत्पादनको बजारीकरण गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- रोजगार गुमाएका व्यक्तिहरूलाई पुनःस्थापित गर्न उद्योग, कृषि तथा निर्माण क्षेत्रमा रोजगार अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- रोजगारीका लागी विदेसिने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत थप योजना तथा कार्यनीति बनाई लागु गरिनेछ ।
- बैदेशिक रोजगारलाई व्यवस्थित र सुरक्षित गर्न सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । विभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वयमा बैदेशिक रोजगारबाट फर्केकाहरूको लागि सिपविकास तालिमहरू संचालन गरिनेछ ।
- गा.पा.भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक, प्राकृतिक एवम् अन्य पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र विकास गरिनेछ ।
- जैविक विविधताको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै वन अतिक्रमण रोक्न प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । अतिक्रमित वनक्षेत्र फिर्ता, डढेलो नियन्त्रण, चोरी निकासी नियन्त्रणका लागि समुदायसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- युवाहरूको सीप र प्राविधिक ज्ञानलाई गा.पा विकासमा लगाई युवा रोजगारीको लागि प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूको सीपलाई प्रयोग गरि स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ लगायतका सरुवा रोग, किटजन्य रोग, पशुपक्षीजन्य रोग एवम् सिकल सेल एनेमिया, थालासेमिया जस्ता निश्चित स्थान र समुदायमा विद्यमान रोगहरू तथा खुला सीमानाबाट भित्रिन सक्ने रोगहरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन प्रभावकारी रूपमा गरिनेछ । स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापनको मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- यस गा.पाबाट प्रवाह गरिने सेवालार्ई पारदर्शी, जवाफदेही र जनमूखी बनाउनुका साथै विकास निर्माण कार्यमा वित्तीय अनुशासन तथा जवाफदेहिता कायम गर्न मितव्ययिता, कार्यकुशलता र कार्यसम्पादनस्तरलाई मानकका रूपमा लिई सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विभिन्न सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउन पशु सेवा तथा अन्य निर्माण प्राविधिकहरू वडाहरूमा खटाउने नीति लिइनेछ ।

- कार्यक्रमहरु समयमा सुरु गरी सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ ।

अन्त्यमा, कोभिड-१९ महामारीको केही रोकथाम भएको अवस्था र भरखरै सम्पन्न भएको स्थानीय निर्वाचनबाट आएको हाम्रो टिमको नयाँ सोच,प्रतिबद्धता र केही गरौं भन्ने हुट हुटी तथा जनताको असिमित आवश्यकताहरुलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने हाम्रो गहन जिम्मेवारी भएको छ । यस्तो गहन जिम्मेवारी हामी सबैको सामुहिक प्रयासबाट पुरा गर्न सकिन्छ भन्ने विश्वास विश्वास मैले लिएको छु ।

यो नीति तथा कार्यक्रम “ शान्तिनगर गाउँपालिकाको दायित्व,सुशासन र समृद्धिको स्थायित्व “ भन्ने गा.पाको मूलमन्त्रलाई यथार्थमा परिणत गर्ने मार्गदर्शक दस्तावेज हो । शान्तिनगर गाउँपालिकाको एक्लो प्रयासबाट मात्रै अपेक्षित लक्ष्य हासिल गर्न पक्कै संभव छैन । सरकारी, निजी, गैर सरकारी, सामुदायिक र सहकारी संघसंस्थाहरुको संयुक्त प्रयास, समन्वय, सहकार्य र स्वामित्वमा यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन हुने विश्वास व्यक्त गर्दै शान्तिनगरको विकास र समृद्धिको यात्रामा सबैको सहभागिताका लागि हार्दिक आवाहन गर्दछु ।म सबैप्रति यस अवसरमा आभार तथा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

प्रमोद बस्नेत

अध्यक्ष

शान्तिनगर गाउँपालिका